

Zilveren
Kruis

ZORG
KANTOOR

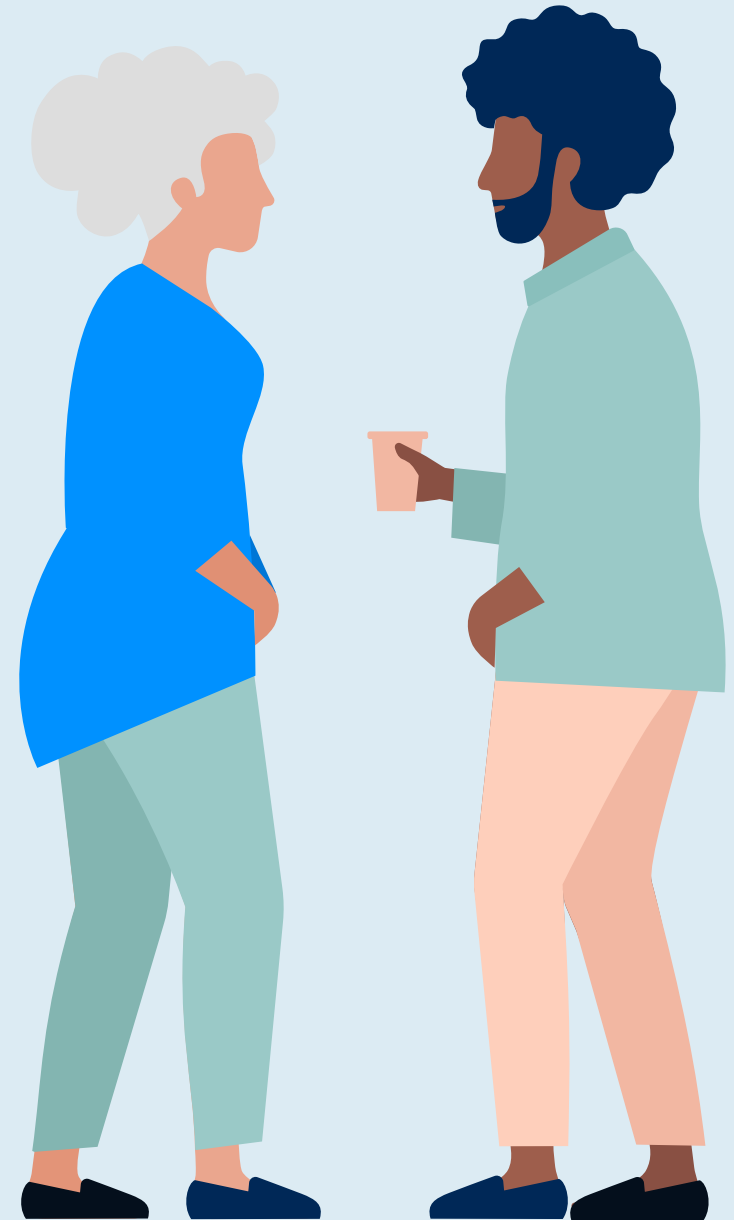

Regionale samenwerking
rondom innovatie

Juli 2022

Inhoudsopgave

- Inleiding: samenwerken in de regio is cruciaal voor de toekomst
- We lichten 4 succesvolle innovatie-samenwerkingen toe
- Anders werken in de zorg
- Conforte Innovatielab
- Technologie & Zorg Academie
- Innovatie-impuls
- Bijlage

Inleiding: samenwerken in de regio is cruciaal voor de toekomst

Werkdruk

Bestaande zorginnovaties hebben de potentie om personele problemen op te lossen

In de toekomst zal het aantal beschikbare zorgverleners per klant een stuk lager liggen dan nu. De behoefte aan langdurige zorg stijgt, terwijl de inzet van personeel niet meestijgt. Dit vraagt een ander perspectief op de zorg- en dienstverlening van de toekomst. Innovatie zal hier een grote rol in gaan spelen.

In ons inkoopbeleid 2022-2023 focussen we nadrukkelijk op regionale samenwerking

- We hebben samen de opgave om voldoende goede zorg aan te bieden. Deze opgave is door ontwikkelingen in de samenleving steeds lastiger in te vullen. In veel regio's hebben zorgaanbieders de handen daarom al ineen geslagen.
- Innovatie kan bijdragen om deze uitdagingen het hoofd te bieden.

Samen bepalen we wat nodig is in de regio

- Het zorglandschap ziet er in elke sector en soms ook per regio verschillend uit. Er zijn andere accenten in de zorgvraag en er heerst een geheel eigen dynamiek in kansen en mogelijkheden. Een regio-specifieke aanpak is daarom cruciaal.
- Het is belangrijk dat zorgaanbieders concrete afspraken met elkaar maken hoe ze samen stappen gaan zetten rondom technologische en sociale innovatie.

Ook VWS zet in op versnelling en versterking van innovatie

- Volgens minister Helder moeten zorgaanbieders niet zelf het wiel opnieuw uitvinden: *Leren van elkaar en van organisaties die reeds goede voorbeelden ontwikkelen, is heel effectief om te vernieuwen.*¹

In NL bestaan al meerdere succesvolle innovatie samenwerkingsverbanden

- We lichten 4 al bestaande samenwerkingsverbanden toe. Om hiervan te leren of om zelf een vergelijkbare samenwerking op te zetten.
- Deze uitwerking is ter inspiratie en zeker niet limitatief. Er zijn veel meer mooie voorbeelden in Nederland.

We lichten 4 succesvolle innovatie-samenwerkingen toe

Anders werken in de Zorg

In de VVT innovaties in het klein testen en vervolgens groot opschalen

Conforte Innovatielab

Zorgprofessionals bij VVT-zorgaanbieders leren zelf als veranderaar om innovaties in te zetten

Technologie & Zorg Academie

Ontwikkeling en implementatie van zorgtechnologie in de GZ en VVT bevorderen door samen op te trekken

Innovatie-impuls

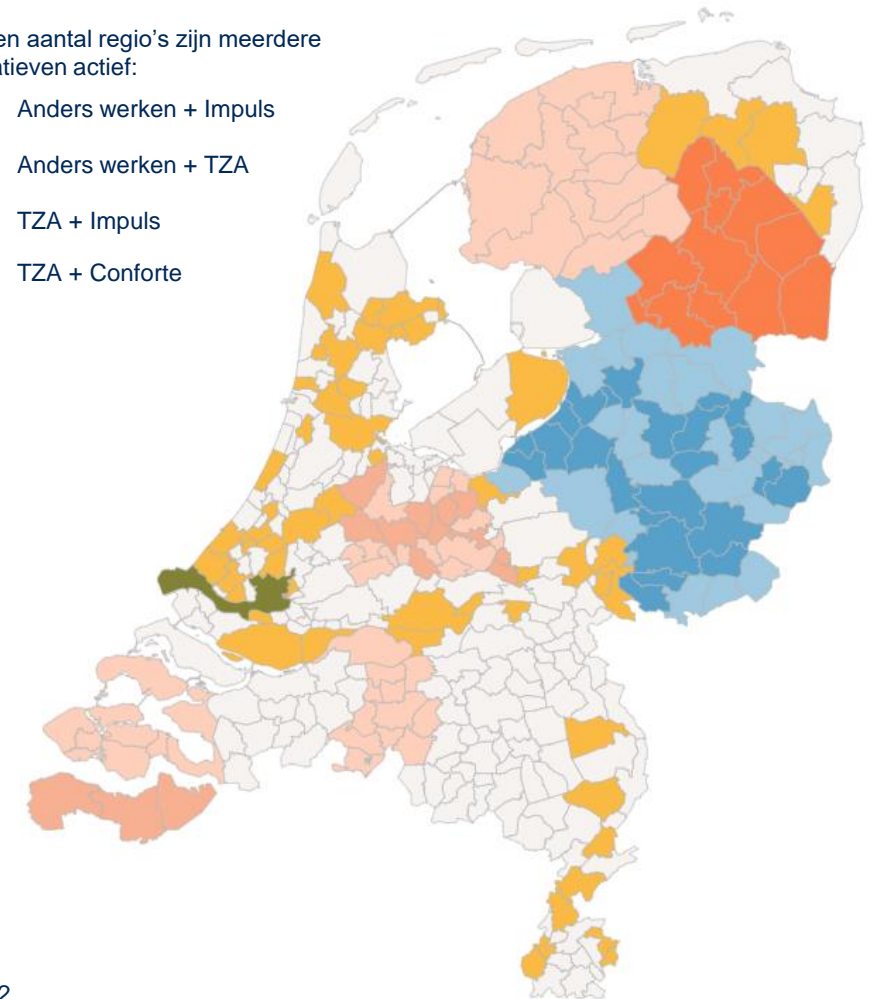
Samen leren en werken aan technologische oplossingen in de GZ

Er zijn 4 initiatieven:

- Innovatie-impuls
- Anders werken
- TZA
- Conforte Innovatielab

In een aantal regio's zijn meerdere initiatieven actief:

- Anders werken + Impuls
- Anders werken + TZA
- TZA + Impuls
- TZA + Conforte

Dit overzicht is gemaakt in juli 2022

Anders werken in de zorg

Innovaties in het klein testen en vervolgens groot opschalen

Uitgangspunten

Samenwerken en kennisdelen staat centraal. Resultaten zijn voor alle deelnemers via de bibliotheek inzichtelijk. Zorgaanbieders bepalen zelf welke innovaties ze implementeren en met welk tempo.

Lerende organisatie

Leren is georganiseerd binnen de eigen organisatie en tussen organisaties (via werkplaatsen).

Ouderenzorgaanbieders in 6 regio's:

- Zeeland
- Friesland
- Midden-Brabant
- West-Brabant
- Utrecht
- Drenthe

**ANDERS
WERKEN
IN DE ZORG**

Meer lezen?

www.anderswerkenindezorg.nl

Werkwijze

Kansrijke nieuwe technologieën testen bij één van de deelnemende zorgorganisaties en vervolgens op grote schaal implementeren en inzetten met slim gebruik van elkaars ervaringen.

Onderzoek

Naar de impact op:

- Klantgeluk
- Medewerkersgeluk
- werkdrukverlichting

Conforte Innovatielab

Zorgprofessionals leren zelf als veranderaar om innovaties in te zetten

Uitgangspunten

Het Conforte Innovatielab ondersteunt zorgprofessionals van de Rotterdamse ouderenzorgaanbieders om zelf een transitie naar slimmere zorg te maken.

Lerende organisatie

In het 'Verbeterlab' ontwikkelen veranderaars vaardigheden, zodat ze zelf veranderingen kunnen doorvoeren in hun eigen context. Ervaringen delen ze binnen de organisatie en met elkaar om leren te stimuleren.

Samenwerking in Rotterdam
Van 12 V&V-zorgorganisaties.

**INNOVATIE
LAB**

Meer lezen?

www.confortelab.nl

Werkwijze

Het Innovatielab begeleidt veranderaars in het doorlopen van 7 fasen en in hun persoonlijke ontwikkeling. Bij elke fase leren de veranderaars met behulp van theorie, praktische tips en oefeningen welke acties ze kunnen ondernemen en hoe ze hun rol als facilitator kunnen invullen.

Onderzoek

Het meten van resultaten is soms ingewikkeld. Immers: wanneer je aan het innoveren bent weet je niet altijd wat uitkomsten zullen zijn. Belangrijk is de toename van werkplezier en eigen regie die men ervaart.

Technologie & Zorg Academie (TZA)

Ontwikkeling en implementatie van zorgtechnologie bevorderen door samen op te trekken

Uitgangspunten

De TZA vertaalt ontwikkelingen op het gebied van zorg en technologie die de autonomie bevorderen naar de praktijk. In de TZA worden nieuwe zorgtechnologieën en toepassingen getest en geïmplementeerd.

Lerende organisatie

Binnen de TZA Academie maken deelnemers kennis met zorgtechnologie en leren ze van elkaar. Er zijn workshops, trainingen en e-learnings ontwikkeld in samenwerkingsverbanden. Deze maken zorgprofessionals en studenten wegwijs in de wereld van zorgtechnologie.

Samenwerking tussen:

Zorg- & welzijnsorganisaties (V&V en GZ), gemeenten, leveranciers en kennisinstituten in 6 regio's.

Werkwijze

In de Kenniskring komen deelnemers bij elkaar. De focus ligt op gezamenlijk en individueel leren en ontwikkelen, testen en evalueren van het toepassen van zorgtechnologie in de praktijk. De TZA biedt daartoe bouwstenen aan.

Onderzoek

Aan de hand van het e-health waardenmodel van de Erasmus Universiteit, Vilans & Tranzo doorlopen stakeholders 3 stappen:

1. pre-scan
2. review
3. meerwaardetoets

Meer lezen?

www.tza.nu

Innovatie-impuls

Samen leren en werken aan technologische oplossingen

Uitgangspunten

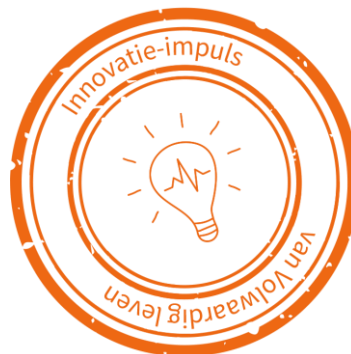
Duurzaam implementeren van zorgtechnologie zodat het een vanzelfsprekend onderdeel wordt van de zorg en begeleiding.

Lerende organisatie

Het verzamelen, verrijken en verspreiden van kennis onder de deelnemers en de sector is onderdeel van de Innovatie-impuls. In werkplaatsen per thema komen zorgorganisaties, die met ongeveer hetzelfde bezig zijn, samen om van elkaar te leren.

Landelijke samenwerking in de gehandicaptenzorg

Gecoördineerd door Vilans & Academy Het Dorp.
Gefinancierd door VWS.

Meer lezen?

<https://www.kennispleingehandicaptesector.nl/volwaardig-leven/innovatie-impuls>

Werkwijze

Via 2 fasen:

1. Kwartier maken: inzicht krijgen in technologieën die iets toevoegt voor mensen met een beperking.
2. Implementatie: aan de hand van het ZonMw implementatiemodel.

Onderzoek

Naar het implementatieproces, de toegevoegde waarde van de technologie en de effectiviteit.

Anders Werken in de Zorg

Innovaties in het klein testen en vervolgens groot opschalen

Anders Werken in de Zorg combineert samenwerken met eigenheid

Uitgangspunten

1. De kracht van samenwerken en leren

- Transparant zijn naar andere partners over initiatieven die gestart worden in de regio
- Bijdragen aan en toegang krijgen tot de bibliotheek met initiatieven en uitwisseling van kennis
- Actiegericht onderzoek doen naar effecten van ingezette innovaties
- (Resultaten) Communiceren onder de vlag van Anders Werken in de Zorg

Anders Werken in de Zorg ziet deze voorwaarden als het minimum voor zorgorganisaties om aan te kunnen sluiten.

2. Eigenheid van een regio en draagvlak

- Zelf bepalen welke innovaties te implementeren
- Zelf tempo bepalen

Anders Werken in de Zorg is reeds in 6 regio's actief

Deelnemers

Friesland

- Zilveren Kruis Zorgkantoor
- De Friesland
- Stenden Hoogeschool
- 11 zorgorganisaties

Drenthe

- 3 zorgorganisaties

Utrecht

- 34 zorgorganisaties

Midden-Brabant

- Zorgkantoor CZ
- 11 zorgorganisaties

West-Brabant

- Zorgkantoor CZ
- Care Innovation Centre
- 12 zorgorganisaties

Zeeland

- Zorgkantoor CZ
- 10 zorgorganisaties

Binnen Anders Werken in de Zorg zijn onderstaande 15 innovaties momenteel in gebruik

1. [Wolk](#)
2. [Slim incontinentiemateriaal](#)
3. [Pharma-See](#)
4. [Expertise zonder afstand](#)
5. [VR-trainingen \(Covid-19\)](#)
6. [Augmented reality \(AR\) platform](#)
7. [Zorg en werken op afstand](#)
8. [Smart Floor](#)
9. [Momo Bedsense](#)
10. [Zorgtoilet](#)
11. [Spraaigestuurd rapporteren](#)
12. [Digicoach](#)
13. [Fysiosoft](#)
14. [ARNA](#)
15. [Training zorgtechnologie](#)

Innovaties

Leren gebeurt op elk niveau binnen de organisatie en op meerdere aspecten

Lerende organisatie

Leren is op verschillende niveaus georganiseerd, zodat je leert van je eigen collegae over

1. Resultaten van innovaties
2. Successen en barrières van implementatie
3. Ervaring op de werkvloer
4. Randvoorwaarden

Gedurende het project komen zorgaanbieders bij elkaar om het gebruik van de innovaties met elkaar te evalueren. Daarvoor organiseren ze – digitaal of fysiek – werkplaatsen. Waar lopen we bij het gebruik tegenaan? Waar gebruik je een innovatie wel en waar juist niet? Hoe zetten we de techniek zo efficiënt mogelijk in? Wat hebben zorgmedewerkers daarvoor nodig? Zo leren zorgaanbieders van elkaars kennis en ervaring.

Raad van Bestuur

Projectleiders

Zorgverleners

Implementatie vindt plaats op basis van het Honingraatmodel

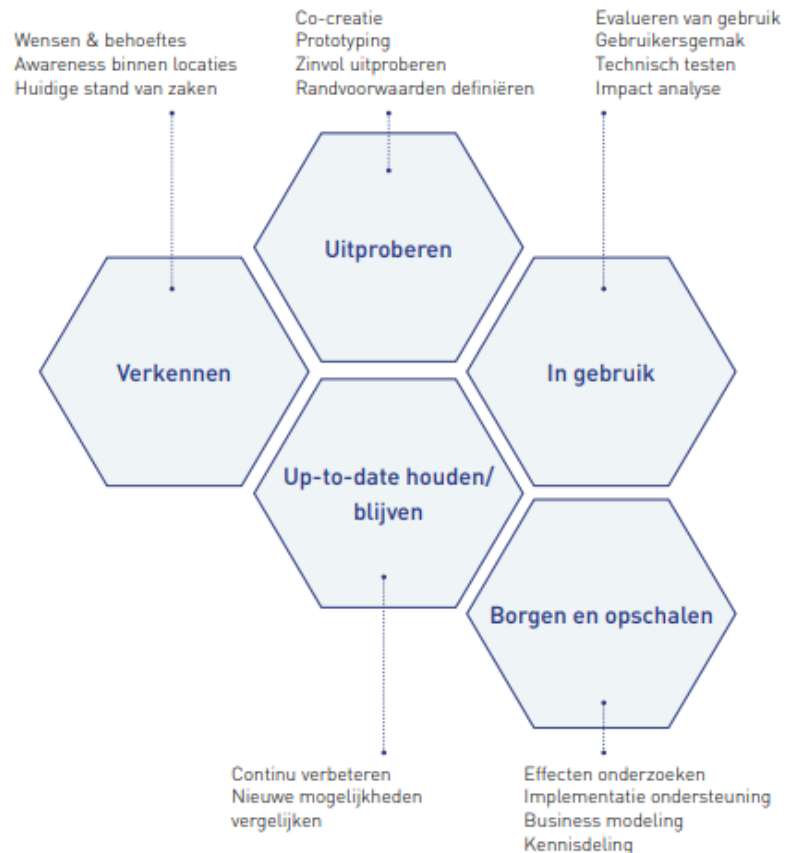
Werkwijze

Anders Werken in de Zorg pakt kansrijke nieuwe technologieën, test ze in het klein bij één van de deelnemende zorgorganisaties en zet ze vervolgens op grote schaal in. Daarbij maakt Anders Werken in de Zorg slim gebruik van elkaars ervaringen.

Doel: met minder tijd en inspanning, betere zorg en een fijne werkomgeving leveren.

Anders Werken in de Zorg hanteert het ‘Honingraatmodel’ van Vilans, waarin de verschillende noodzakelijke fasen van technologie-implementatie en opschaling staan beschreven. Dit model biedt houvast tijdens de implementatie van (nieuwe) technologie binnen de organisatie. Zo werkt een organisatie aan zijn Organisation Readiness Level (ORL).

Alle organisaties doorlopen dezelfde stappen om tot een succesvolle implementatiestrategie te komen. De onderlinge samenwerking en kennisdeling versterkt het implementatieproces en leidt soms zelfs tot versnelling.

Figuur: Vilans Honingraatmodel

Onderzoek is iteratief en actiegericht

Onderzoek

De focus ligt niet alleen op het meten van effecten van de technologische toepassingen, maar ook breder naar hoe beoogde effecten worden gerealiseerd. Voor het lerende netwerk zijn dat cruciale inzichten om een blijvende landelijke Anders Werken-beweging te bereiken.

Het onderzoek bestaat uit een mix van 4 activiteiten:

1. **Awareness sessies** waarin de verwachtingen van de inzet van een technologie als onderdeel van de zorg centraal staan en bewustwording rondom de (on)mogelijkheden.
2. **Werkplaatsen** waar de verschillende deelnemers aan het programma elkaar ontmoeten om ervaringen te delen
3. **Onderzoek naar de impact** van de technologieën op:
  - klantgeluk
  - medewerkersgeluk
  - werkdrukverlichting

Het onderzoek bestaat onder andere uit het bijwonen en ophalen van verwachtingen tijdens startbijeenkomsten, tussenevaluaties en eindevaluaties.

4. **Interviews** met alle projectleiders van de diverse deelnemende organisaties aangevuld met een focusgroep bestaande uit leveranciers.

Conforte Innovatielab

Zorgprofessionals leren zelf als veranderaar om innovaties in te zetten

Het Conforte Innovatielab is een samenwerking in Rotterdam gericht op het leren van verbeteren en innoveren

Uitgangspunten

Het Conforte Innovatielab ondersteunt zorgprofessionals van de Rotterdamse ouderenzorg om zelf een transitie naar slimmere zorg te maken, meer werk plezier te ervaren, sterker in het werk te staan om een grotere impact te realiseren op de kwaliteit van zorg voor de klant/bewoner, de betaalbaarheid en toekomstbestendigheid van de zorg.

Het Innovatielab ondersteunt zorgprofessionals in het leren van verbeteren en innoveren. Door middel van de unieke Conforte Innovatielab methoden voelen zorgprofessionals zich in staat om na een project begeleid door het Innovatielab, zelf door te gaan met innoveren.

Deelnemers

Het Innovatielab wordt uitgevoerd binnen de Conforte samenwerking van de V&V-zorgaanbieders in de regio Rotterdam. De deelnemende organisaties zijn de eigenaar van het Innovatielab.

Het Innovatielab identificeerde 6 thema's voor verandertrajecten

De veranderaars zijn in hun eigen organisatie bezig met diverse verandertrajecten. De verschillende vraagstukken van het Innovatielab leiden tot veel nieuwe inzichten. De ontwikkelde kennis is beschikbaar voor alle betrokkenen en wordt gedeeld in de kennisbank. De meeste verandertrajecten vinden plaats op proces- en cultuurniveau. Hieruit volgen eventueel ook technologische veranderingen. Onderwerpen die op dit moment worden opgepakt zijn onder andere:

Innovaties

Dwalen

- GPS Trax - Careyn

Communicatie

- Speech to Text Ommoord
- Veilig toegang - Lelie zorggroep

Complexe zorg

- Revalidatie, snel naar huis - De Zellingen

Logistieke processen

- Bezoekersregistratie - Careyn
- Ochtend dienst - Careyn
- Ochtenddienst - Argos Zorggroep
- Ochtenddienst Laurens

Langer thuis

- Langer thuis wonen MOB
- Routes slibben dicht - Careyn

Medische zorg

- Capelle - De kloof tussen de opleiding en de praktijk
- Slimme inco - Argos zorggroep

De Innovatielab-methode is gericht op leren om zelfstandig te innoveren

Lerende organisatie

Leren is een belangrijk doel binnen het Conforte Innovatielab. Diverse methodieken voor innoveren en veranderen (waaronder design thinking) zijn toegankelijk gemaakt voor (zorg)professionals. In het 'Verbeterlab' ontwikkelen ze vaardigheden, zodat ze zelf veranderingen kunnen doorvoeren in hun eigen context. Uniek aan de methode van het Innovatielab is dat deze veranderaars ook leren hoe ze zelf de rol van procesbegeleider kunnen vervullen (train de trainer-principe). Zo ontstaat een olievlek van mensen die gebruik maken van de formats en methoden.

Als een veranderaar een oplossing heeft bedacht, wordt die gedeeld met andere afdelingen en organisaties. Wel is het belangrijk om te bedenken dat elke nieuwe locatie weer een eigen werkwijze heeft, zodat zomaar kopiëren niet werkt. Om een oplossing ergens anders te laten werken, zul je ook daar weer het veranderproces met elkaar moeten doormaken. Het optimaal leren van elkaar is daarom niet eenvoudig; dat blijft een zoektocht voor het Innovatielab.

Wanneer zorgaanbieders aan dezelfde innovaties werken, legt het Innovatielab lijntjes tussen de zorgaanbieders zodat ze met elkaar kunnen optrekken. Ook ondersteunt het Innovatielab op thema's die organisaties overstijgen; bijvoorbeeld het project VPT, een onderwerp waar meerdere zorgaanbieders mee bezig zijn.

Ook het Innovatielab zelf en de deelnemende organisaties maken een leerproces door. Door aan te sluiten bij de dagelijkse praktijk ontdekt men hoe je het innovatie het beste kunt aanpakken en welke veranderingen zorgprofessionals nodig hebben (om aanbodgestuurde innovatie te voorkomen). Elke organisatie kan leren van de andere deelnemers, maar loopt tegelijk altijd een eigen route die past bij de eigen cultuur en structuur.

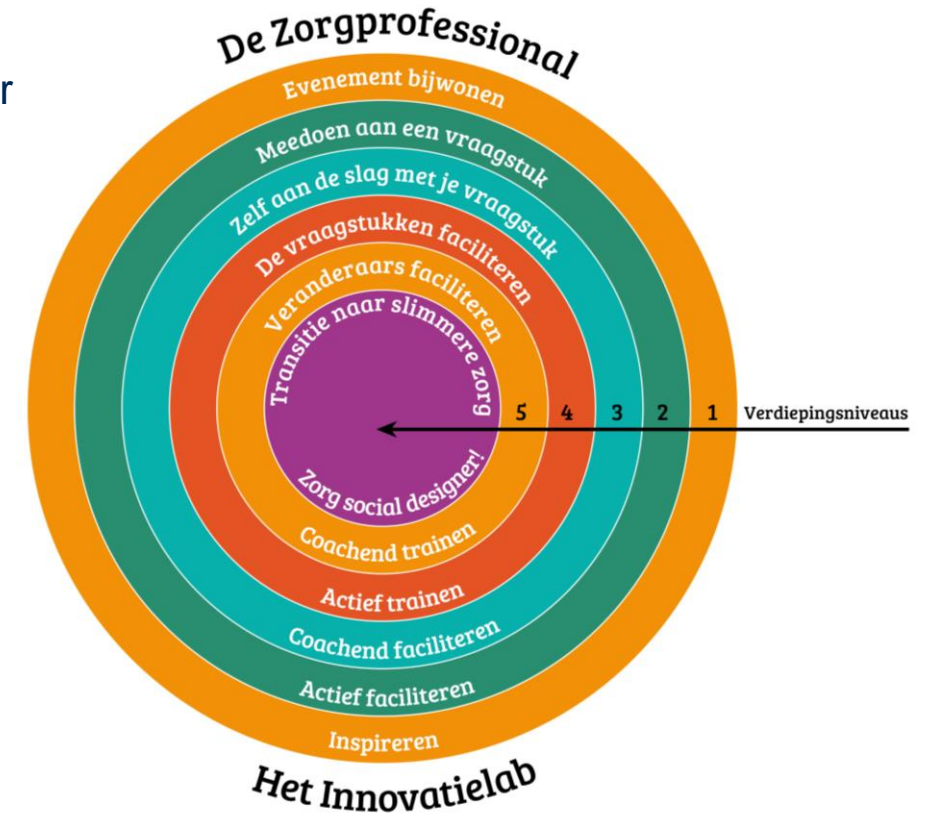
Doorlopen van het eigen leerproces staat centraal

Werkwijze

Het Conforte Innovatielab organiseert Verbeterlabs, groepjes (zorg)professionals die om de paar weken een uur (digitaal) bij elkaar komen. In het Verbeterlab krijgen de veranderaars uitleg over de dubbele loop: een proces van 7 fasen waarmee je een verandering kunt doorvoeren. Bij elke fase leren de veranderaars met behulp van theorie, praktische tips en oefeningen welke acties ze kunnen ondernemen, hoe ze hun rol als facilitator kunnen invullen en welke formats ze als hulpmiddel kunnen gebruiken.

Na elke bijeenkomst gaan de veranderaars op hun eigen werkplek direct aan de slag met hun onderwerp. In de Verbeterlabs koppelen ze terug wat ze hebben bereikt en waar ze tegenaan lopen. Samen met de andere veranderaars en de ondersteuners vanuit het Innovatielab bespreken ze de geleerde lessen en mogelijke vervolgstappen om er in de praktijk weer mee verder te gaan.

Het Innovatielab begeleidt (zorg)professionals in het doorlopen van de 7 fasen, maar ook in de persoonlijke ontwikkeling als veranderaar. De wijze van ondersteuning is afhankelijk van het verdiepingsniveau waar de zorgverlener zich bevindt. De afbeelding hiernaast illustreert de verdiepingsniveaus en de bijbehorende ondersteuning vanuit het Innovatielab.

Het Innovatielab heeft 7 stappen ontwikkeld om een innovatie te implementeren

Om een verandering door te voeren, doorlopen zorgverleners 7 fases.

Werkwijze

1. Voorbereiding: onderzoek je probleem om erachter te komen wat het kans-gebied is. Bepaal welke stakeholders ermee te maken hebben.
2. Situatieanalyse & doelstelling bepalen: breng met alle stakeholders de huidige situatie in kaart en identificeer knelpunten.
3. Passende oplossing vinden: definieer de knelpunten en kies het belangrijkste knelpunt uit. Bedenk met alle stakeholders hoe je dit knelpunt kunt oplossen.
4. Evalueren: samen de oplossing evalueren (werken ze echt?) en het veranderproces (kun je dit vaker inzetten?).
5. Voorbereiding experiment: betrek de stakeholders, bepaal het doel van het experiment, voer een nulmeting uit en organiseer een kick-off.
6. Experiment: test de oplossing op kleine schaal in de praktijk uit
7. Evalueren: voer een één-meting uit, sluit het experiment af en bepaal de vervolgacties. En vier een feestje!

Het Innovatielab ondersteunt veranderaars bij de implementatie op 6 verdiepingsniveaus

Werkwijze

Verdiepingsniveau 1 & 2

Samen aan de slag

Goed innoveren begint bij goed begrijpen wat het probleem is. In verdiepingsniveau 1 en 2 gaan zorgverleners aan de slag met de methoden onder begeleiding van het Innovatielab. Hiervoor zijn twee handboeken ontwikkeld. Het handboek [Behoefteonderzoek om te innoveren](#) helpt om te begrijpen wat er speelt binnen je eigen context. In het [Experimenten handboek](#) staat alles wat je moet weten voor het opzetten en uitvoeren van een experiment.

Verdiepingsniveau 3 & 4

Zelf aan de slag

Een zorgverlener kan nu zelf doorgaan met innoveren door middel van de Innovatielab methoden. Hiervoor is er een templateboek en een Miro-basisbord beschikbaar om gezamenlijk te gaan verbeteren. In het handboek [Innoveren, zelf aan de slag](#) kunnen zorgverleners stap voor stap met de templates van het Innovatielab aan de slag. Om van een behoefte naar een passende oplossing te komen.

Verdiepingsniveau 5 & 6

In ontwikkeling

Ook het Innovatielab is continu bezig met innoveren en verbeteren door geleerde lessen in de praktijk. Deze verdiepingsniveaus zijn dan ook nog in ontwikkeling.

Resultaten meten is soms ingewikkeld omdat uitkomsten vooraf niet altijd duidelijk zijn

Onderzoek

Momenteel zijn er ongeveer 150 (zorg)professionals die meedoen aan een Verbeterlab. Zij zijn allemaal bezig met hun eigen verandertraject(en). Inmiddels zijn meerdere veranderaars doorgegroeid naar niveau 5 of 6, wat betekent dat ze zelf Verbeterlabs gaan organiseren voor hun collega's. Zo ontstaat een beweging, een steeds grotere groep van medewerkers die bezig zijn met veranderen.

Het meten van resultaten is soms ingewikkeld. Immers: wanneer je aan het innoveren bent weet je niet altijd wat uitkomsten zullen zijn. Wel zijn er concrete meetbare resultaten als aantal processen dat is opgepakt en het aantal veranderaars.

Veranderaars geven tot slot aan dat ze meer werkplezier en eigen regie ervaren.

Technologie & Zorg Academie (TZA)

Ontwikkeling en implementatie van zorgtechnologie bevorderen door samen op te trekken

De TZA begeleidt bij bewustwording, acceptatie, adoptie en implementatie van zorgtechnologie

Uitgangspunten

De Technologie & Zorg Academie (TZA) test (nieuwe) zorgtechnologieën en laat professionals hiermee kennis maken. De TZA is een coöperatieve vereniging van zorgaanbieders in de GZ en V&V, ondernemers, overheid en onderwijs. Zij biedt (zorg)professionals, producenten en studenten een platform rond innovaties in de zorg met de focus op zo lang mogelijk, zo zelfstandig mogelijk en zo gelukkig mogelijk leven. Denk aan e-health, domotica en zorg op afstand. Bij de TZA kun je oefenen, testen en leren werken met zorgtechnologie. De organisatie omarmt het belang om gezamenlijk aan de slag te gaan met bewustwording, acceptatie, adoptie en implementatie van zorgtechnologie in de praktijk. Dit alles om de mogelijkheden van het gebruik van technologie in de zorg optimaal te benutten om het welzijn, de veiligheid en de zelfstandigheid van zorgvragers te vergroten. Maar ook om de werkdruk van zorgprofessionals te verlagen en om het hoofd te bieden aan het toenemend tekort van zorgprofessionals in de regio.

Deelnemers

De TZA is actief in 6 regio's

1. Achterhoek (grondleggers)
2. Drenthe
3. Groningen
4. IJssel-Vecht
5. Noord Oost Gelderland
6. Twente

De TZA Academie faciliteert om van elkaar te leren

Lerende organisatie

Leren staat centraal bij de TZA. In samenwerkingsverbanden met kennisinstututen en beroepsopleidingen zijn workshops, trainingen en e-learnings ontwikkeld. Hierin worden zorgprofessionals en studenten wegwijs gemaakt in de wereld van zorgtechnologie, e-health en digitale zorg op afstand. Dit vind allemaal plaats binnen de TZA Academie. Deelnemers maken hier kennis met zorgtechnologie en leren van elkaar.

Werkwijze

Aangesloten partners vanuit zorgorganisaties, onderwijs, technologie-aanbieders en overheidsorganisaties komen een aantal keren per jaar in de Kenniskring bijeen met focus op leren en ontwikkelen, testen en evalueren van het toepassen van zorgtechnologie in de praktijk. In inspirerende interactieve sessies en discussies komen verschillende thema's aan de orde als ICT, communicatie en HR. Voor zorginnovatiemanagers zijn er dezelfde sessies in de Denktank, waarin strategieën en prioriteiten onderwerp van gesprek zijn.

De TZA levert bouwstenen aan organisaties om individueel en gezamenlijk aan de slag te gaan met bewustwording, acceptatie, adoptie en implementatie van zorgtechnologie in de praktijk.

Bij de TZA zijn binnen 10 thema's meer dan 100 innovaties uit te proberen

[Welzijn](#) (100)
[Zelfredzaamheid](#) (44)
[Veiligheid](#) (28)
[Communicatie](#) (34)
[Lichaamsfuncties](#) (34)
[Mentaal welbevinden](#) (48)
[Zingeving](#) (6)
[Kwaliteit van leven](#) (54)
[Sociaal participeren](#) (29)
[Dagelijks functioneren](#) (59)

Innovaties

De TZA biedt een groot aantal mogelijkheden om met innovaties kennis te maken en te leren werken

Werkwijze

Professionals van (zorg)organisaties en studenten kunnen fysiek innovaties op het gebied van technologie in de zorg uitproberen via TZA's LivingLab:

1. Inhouse appartement. Vertrekken als slaapkamer, woonkamer, hal en badkamer zijn met verschillende slimme apparatuur uitgerust. Meteen is zichtbaar hoe deze in te zetten is voor klant of zorgverlener.
2. ProbeerService. een bibliotheek vol met verschillende apparaten en voorwerpen die een zorgvrager helpen makkelijker zelfstandig te leven. Via de ProbeerService kunnen zorgverleners makkelijk en snel producten en innovaties in de praktijk testen. Ze delen hun gebruikerservaring in de vorm van een review en leren zo meer over het gebruik en de kwaliteit van de verschillende innovaties.
3. Infostand. Op locatie van de zorgaanbieder is het mogelijk om bijvoorbeeld voor een themaweek of informatiedag de infostand te gebruiken. Dit is een demonstratie-unit, bestaande uit een viertal kasten, die op locatie geplaatst kan worden. In de unit vind je uitleg en producten om uit te proberen. Het zijn producten op het gebied van Zelfredzaamheid, Communicatie & Contact, Welzijn en Veiligheid.
4. Infotruck. Dit is een grote expositie- en workshopruimte in een mobiele oplegger met allerlei producten om te testen. De infotruck is geschikt voor events of open dagen.

Bij de TZA verloopt onderzoek via het Weten Wat Werkt model

Onderzoek vindt plaats via het Weten Wat Werkt model. In dit model wordt samen met verschillende stakeholders een innovatie in 3 stappen aan de hand van het e-health waardenmodel getoetst. Deze stappen zijn de pre-scan, review en meerwaardetoets. Wanneer deze positief zijn afgerond volgen de 4^e en 5^e stap: verbreding en implementatie en tot slot effectiviteit. Een multidisciplinair team van onderzoekers van Erasmus School of Health Policy & Management, Vilans & Tranzo ontwikkelden dit integrale model om de waarde van e-health inzichtelijk te maken. Het resultaat is inzicht in kosten en inspanningen die afgezet worden tegen de baten en opbrengsten.

Onderzoek

In het e-health waardenmodel doorloopt men de volgende stappen:

Onderdeel daarvan is het e-health waardenmodel

Onderzoek

- **Pre-scan.** De Pre-scan checklist is bedoeld om zorgvuldig af te wegen of de organisatie een nieuw product wil gaan testen.
- **Review.** Korte vragenlijst voor zorgprofessional en klant om inzicht te krijgen op toepasbaarheid van de technologie in de organisatie.
- **Meerwaardetoets.** Uitvoerige vragenlijst en rekenmodel voor zorgmedewerker en klant om inzicht te krijgen in de meerwaarde van de technologie voor klant, zorgmedewerker en organisatie.

[Bekijk het e-health waardenmodel hier.](#)

Erasmus School of Health Policy & Management *Erasmus*

e-health waardenmodel

	ICT-leverancier	Clïënt	Mantelzorg	Zorgprofessional / Zorgorganisatie	Financier van zorg	Maatschappij
e-health applicatie <i>Voorbeelden</i> Aanschafproject, aanschaf en gebruik van eHealth applicatie, beschikbaarheid email, onderhoud en beheer van applicatie, downtime van applicatie, subsidie.						
Digitale voorzieningen <i>Voorbeelden</i> Wifi en breedband; internet (browser); operating system en interoperabiliteit; data bases; computer/laptop/tablet; smartphone; sensoren; medapparatuur; medische techniek; camera; gebruik van deze digitale voorzieningen voor andere doeleinden.						
Veiligheid van e-health <i>Voorbeelden</i> Toetsing voor inzet e-health (certificering); bescherming van vertrouwelijkheid systemen door authenticatie en authenticatie; beveiliging (aansluiting DigiD); privacy; ethiek; wettelijke en (G)G eisen; pen en hack beveiligingstesten; beveiliging van opgeslagen data; WCAG richtlijnen; onderhoud van systemen; oplossen van beveiliging- en privacy problemen.						
Gebruik van e-health <i>Voorbeelden</i> Tijdsduur die besteed wordt aan software applicatie door cliënt, mantelzorg, zorgprofessional, riet kunnen werken door de tijd besteed aan eHealth; aantal en tijdstip van ingangsmomenten; overloeden van applicatie; aantal malen gebruikt; aantal gebruikers; factoren voor het gebruik van eHealth applicatie.						
Gebruiksgemak van e-health <i>Voorbeelden</i> Gebruiksgemak voor cliënt, mantelzorg en zorgprofessional; voorzieningen nodig voor diverse groepen cliënten (bijv. laag getaliterden; visuele beperking; lage computer-vaardigheid; geheugen problemen; licht verstandelijk beperkten); taal; visuele catie; drie infographic en pictogrammen; nuttigheid van e-health applicatie; bruikbaarheid van de e-health applicatie; vertrouwen in e-health applicatie.						
Zorgprocessen <i>Voorbeelden</i> Verschuiving van zorg; andere werkprocessen van zorgprofessionals; andere vormen van zorg voor cliënten; toegang- en wachttijden; nieuwe zorgpaden; ontwikkelen van relatie tussen zorgprofessional en cliënt; taakoverschikking; reizen door de cliënt, mantelzorg en zorgprofessional met openbaar vervoer/autor; overneming.						
Gebruik van zorg voorzieningen <i>Voorbeelden</i> Inhoud van applicatie op beschikbaarheid en gebruik van zorgvoorzieningen (bijv. aantal opgenomen dagen; polikliniek bezoeken; bezoek huisarts; ingezette zorg; minuten; diagnostische voorzieningen; operaties; heropnames; ambulance-ritten); afstand tot zorgvoorzieningen; gebruik van medicatie; omvang van het gebouw; ruimtes voor e-health gebruik door cliënten en zorgprofessionals; plek voor helpdesk/call center.						
Scholing <i>Voorbeelden</i> Ontwikkeling van scholingsmateriaal te learning; scholing zorgprofessional/medewerkers; cliënten, mantelzorgers; inzet voor implementatie van zorgprofessional/medewerkers; inrichten van helpdesk/call center voor vragen; acties voor het vergroten van vaardigheden van gebruikers; (kwaliteits)subsidie.						
Marketing en informatievoorziening <i>Voorbeelden</i> Bereikbaarheid van mening/houding over e-health en gebruiksgemak; (vergroten) bereikbaarheid tot gebruik; vergroten bereikbaarheid tot aanschaf en/of betalen (deel van de) kosten; bereikbaarheid tot aanbevelen aan anderen; adoptie van e-Health applicatie.						
Overstijgende uitkomsten <i>Voorbeelden</i> algeheel welbevinden cliënt; kwaliteit van leven; morbiditeit; mortaliteit; klinische status; comorbiditeit; zorgen en stress van mantelzorgers; werkplezier medewerkers; werkdruk medewerkers; empowerment; zelfmanagement; cliënttevredenheid; effectiviteit van e-health.						

• Baten & opbrengsten
• Kosten & investeringen

Weggelaar A.M., Mul M. de, Auragh R., Vesper M., Sule S., Eben H. van, Cransen K., Creton T., Askari M., Huisman R., e-health waardenmodel. Rotterdam: Erasmus School of Health Policy & Management, 2020.

Innovatie-impuls

Samen leren en werken aan technologische oplossingen

De focus ligt op innovatie inbedden in het primaire proces

Uitgangspunten

Duurzaam implementeren van zorgtechnologie staat centraal. Zodat technologie een vanzelfsprekend onderdeel wordt van de zorg en begeleiding. Binnen de Innovatie-impuls is het doel om het voor zorgbegeleiders en klanten gemakkelijker te maken om technologie toe te passen in de zorg. Om het project te laten slagen is goed samenwerken en het delen van kennis belangrijk. VWS stimuleert deze beweging door de Innovatie-impuls te financieren.

Deelnemers

Verspreid over Nederland werken een groot aantal zorgaanbieders in de gehandicaptenzorg samen in de Innovatie-impuls. Elke zorgaanbieder gaat aan de slag met innovaties binnen 1 of meerdere thema's.

- [Amsta](#)
- [Aveleijn](#)
- [De Haardstee](#)
- [De Twentse Zorgcentra](#)
- [De Zijlen](#)
- [Elver](#)
- [Esdégé-Reigersdaal](#)
- [InteraktContour](#)
- [Ipse de Bruggen](#)
- [Koninklijke Visio](#)
- [Koraal](#)
- [Middin](#)
- [Odion](#)
- [Profila Zorggroep](#)
- [Reinaerde](#)
- ['s Heeren Loo](#)
- [Sius](#)
- [Stichting Gehandicaptenzorg Limburg \(SGL\)](#)
- [Tragel](#)
- [WilgaerdenLeekerweideGroep](#)
- [Zideris](#)
- [Zozijn](#)

Rondom 7 zorginhoudelijke thema's werkt men samen

Om de implementatie van een innovatie te laten slagen, is goed samenwerken en het delen van kennis belangrijk. Deze kennis helpt zorgaanbieders bij het helder formuleren van de doelstelling voor technologische innovatie binnen de eigen organisatie. Het ondersteunt vervolgens praktisch en stapsgewijs van begin tot einde door het implementatieproces heen.

Vanaf de implementatiefase organiseert de Innovatie-impuls werkplaatsen per thema waar zorgorganisaties die met ongeveer hetzelfde bezig zijn, samen komen en van elkaar leren. Leren en verbeteren - ook onderling - is dus een belangrijk onderdeel van het traject.

Het verzamelen, verrijken en verspreiden van kennis onder de deelnemers en de sector is onderdeel van de Innovatie-impuls. Daarom deelt de Innovatie-impuls haar bevindingen, bijvoorbeeld de opbrengsten van de [Kwartiermakersfase](#). Ook is er een speciale website waar de Innovatie-impuls de [Opbrengsten tot nu](#) bijhoudt.

Zelfredzaamheid

Mensen met een verstandelijke beperking willen zoveel mogelijk mee kunnen doen in de maatschappij. Ze willen zich blijven ontwikkelen, nieuwe dingen leren. Dit kan heel breed zijn. Bijvoorbeeld zelfstandig met het openbaar vervoer reizen. Of zonder begeleiding de stad in gaan. Maar het kan ook gaan om leren koken, of leren omgaan met emoties. Technologie kan helpen om dit mogelijk te maken.

Sociaal contact

Zijn klanten in staat om initiatief te nemen? Voelen ze zich zeker genoeg? Hoe gaan ze om met eventuele spanning? Hoe onderhouden ze een vriendschap? Binnen de Innovatie-impuls hebben een aantal organisaties een vraag rond sociaal contact.

De thema's zijn specifiek van toepassing in de GZ

Innovaties

Corona en contact op afstand

Door corona speelt technologie voor contact op afstand een steeds grotere rol. Het Corona-themanetwerk helpt de zorgorganisaties om technologie die tijdens de 1^e coronagolf versneld is ingezet duurzaam te gebruiken.

Dagstructuur

Mensen met Niet-Aangeboren Hersenletsel (NAH) en mensen met een verstandelijke beperking kunnen om diverse redenen behoefte hebben aan een goede dag-structuur. Overzicht en een goede balans op de dag helpen onnodige prikkels te verminderen en het gevoel van eigen regie te vergroten.

Begrepen worden

Doordat klanten moeite hebben met het signaleren van spanning of stress, raken ze sneller ontregeld. Zorgverleners merken dit doordat klanten zich daardoor anders gaan uiten (bijvoorbeeld in zichzelf terugtrekken, huilen, of schreeuwen). We onderzoeken welke technologieën hierbij kunnen helpen.

Lekker slapen

Genieten van een goede nachtrust is voor mensen met een verstandelijke beperking geen vanzelfsprekendheid. Binnen het thema 'Lekker slapen' willen we het voor klanten en zorgverleners makkelijker maken om technologie toe te passen voor een goede nachtzorg.

Veiligheid en zelfredzaamheid in de woning

Slimme, aangepaste woningen kunnen een grote rol spelen in het verbeteren van het leven van mensen die dagelijks afhankelijk zijn van zorg. In het thema 'Veiligheid en zelfredzaamheid in de woning' gaan vier organisaties samen aan de slag om te kijken met welke bestaande technologie klanten en zorgprofessionals echt worden geholpen.

Het implementeren van een nieuwe technologie start met onderzoeken welke technologie toegevoegde waarde heeft

Werkwijze

Voor het succesvol invoeren van nieuwe technologie, is het verstandig om een stappenplan te doorlopen. De Innovatie-impuls heeft daarvoor een opbouw en structuur met 2 fases en verschillende stappen om te doorlopen.

Vorbereiding: Je begint met een voorbereiding door vooraf goed te verkennen welke verandering je wilt gaan doorvoeren en voor wie. Wil je bijvoorbeeld dat klanten beter gaan slapen? Of wil je je richten op het vergroten van hun zelfredzaamheid? Zijn er misschien al eerder oplossingen bedacht voor een soortgelijke situatie en wat hebben andere organisaties gedaan? Was dit succesvol of juist niet? Krijg antwoord op de vraag 'hoe bepaal je welk zorginhoudelijk vraagstuk je met technologie kunt oplossen?'

Start de voorbereiding met een team van mensen die je kunnen helpen bij het invoeren van de zorgtechnologie. Denk hierbij ook aan deskundigen van buitenaf. In deze fase wordt er ook een projectleider of kwartiermaker benoemd. Hij of zij heeft de voortrekkersrol bij de inzet en implementatie van technologie.

1. Kwartiermaken: In deze fase draait het om te onderzoeken welke zorgtechnologie iets toevoegt voor mensen met een beperking. Maar ook welke technologie al beschikbaar is en nadenken hoe je de organisatie hiervoor enthousiasmeert. In deze fase is het ook tijd om het team te formeren. De deelnemende zorgaanbieders beschrijven hun zorginhoudelijke vraag en starten met het in kaart brengen van de organisatie en haar omgeving, inclusief de ICT.

Implementeren gebeurt aan de hand van het ZonMW implementatiemodel

Werkwijze

2. Implementatie: In de implementatiefase, krijgen de organisaties advies en ondersteuning bij de implementatie van een technologische oplossing die – naar verwachting – bijdraagt aan de oplossing van hun vraag. De deelnemers gaan zelf aan de slag met de gekozen technologie. De adviseurs van Academy Het Dorp en Vilans begeleiden en ondersteunen hen daarbij ‘on the job’. Dat doen ze op basis van maatwerk, omdat iedere zorgorganisatie uniek is. Met behulp van analyses en onderzoek brengen ze de organisatie nog verder in kaart. ‘Wat behouden we omdat het al goed geregeld is en welke elementen ontbreken nog?’ Aanpassingen zijn altijd in lijn met de organisatie en passend bij de zorg die de klanten ontvangen.

Uiteindelijk zorgt een succesvolle samenwerking tussen mensen voor verandering. Denk aan zorgmedewerkers, IT-medewerkers en opleiders, maar bijvoorbeeld ook communicatiemedewerkers en projectmanagers. Samen met betrokkenen, zoals klanten en naasten, gaan we aan het werk om de implementatie succesvol te laten verlopen. Gedurende de gehele implementatieperiode komen de zorgorganisaties in de werkplaatsen per thema bij elkaar, zodat ze van elkaar leren en opgedane kennis en ervaringen delen. Wanneer de implementatiefase is afgerond, weten de deelnemende organisaties hoe zij op een duurzame wijze in de toekomst zelf innovatieslagen kunnen blijven maken.

In het huidige traject doorlopen de deelnemende organisaties samen de verschillende stappen om van elkaar te leren. Er wordt hiervoor gebruik gemaakt van het [ZonMw implementatiemodel](#)

Op basis van de zorgvraag ontstaat een longlist en vervolgens een shortlist van mogelijke technologieën

Onderzoek

De eerste fase van het project, de kwartiermakersfase, stond in het teken van het achterhalen van de zorginhoudelijke vraag. Team Onderzoek hielp hierbij. Aan de hand van een longlist van technologische oplossingen maakten de organisaties vervolgens een keuze voor een technologie die passend is bij het vraagstuk. De lijst is ook bedoeld om feeling te krijgen met het thema en breed te kijken naar oplossingen, het nodigt uit tot verdieping. Samen met team Onderzoek hebben de deelnemers in de longlist gezocht welke technologieën mogelijk een oplossing kunnen zijn. Zij maakten hier een kortere lijst van. Op deze zogeheten 'shortlist' staan technologische oplossingen die mogelijk passen bij het vraagstuk van de zorgorganisatie. De gekozen technologieën zijn vervolgens grondig onderzocht in de zogenoemde 'deep dive'.

In de deep dive bekeken de onderzoekers of er wetenschappelijke literatuur over de gekozen technologieën is, welke doelgroepen het gebruiken en welke ervaringen anderen hebben. Maar ook of de producent zelf studies heeft laten doen, wat de randvoorwaarden zijn voor gebruik, of er een training bijhoort, wat de kosten zijn, of het om een gerenommeerd bedrijf of een startup gaat en wie de investeerders zijn. Zo verzamelen de onderzoekers objectieve gegevens die ze meegeven aan de adviseurs en kwartiermakers. Zij kunnen zo een keuze maken welke oplossing het beste bij de zorgorganisatie past.

Doel van het onderzoek is breed kennis op doen over de toegevoegde waarde van zorgtechnologie

Onderzoek

In de implementatiefase onderzoeken we het implementatieproces, de toegevoegde waarde van de technologie en we monitoren de effectiviteit van het hele programma. De organisaties, de adviseurs en de onderzoekers kijken samen op basis van het doel van de inzet van technologie en het implementatieplan hoe we de toegevoegde waarde van de technologie kunnen meten en of de gekozen implementatiestrategieën daarbij passen.

Het doel van onderzoek binnen Innovatie-impuls is om breed kennis op te doen over de toegevoegde waarde en implementatie van technologie voor de gehandicaptensector, maar zeker ook om de individuele organisaties te leren hoe een implementatietraject het beste werkt in die organisatie.

Bijlage

De samenwerkingsverbanden kennen zowel overeenkomsten als verschillen

	Anders werken in de Zorg	Conforte Innovatielab	Technologie & Zorg Academie	Innovatie-impuls
Uitgangspunten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samenwerken en leren 2. Eigenheid van een regio en draagvlak 	(Zorg)professionals zelf leren verbeteren en innoveren	Ontwikkeling & implementatie zorgtechnologie bevorderen door samen op te trekken	Duurzaam implementeren van zorgtechnologie in het primaire proces
Deelnemers	Organisaties in de ouderenzorg	V&V-zorgaanbieders in de regio Rotterdam, Capelle en Krimpen a/d IJssel	Zorg- en welzijnsorganisaties (V&V en GZ), gemeenten, leveranciers en kennisinstituten	Landelijk programma voor de gehandicaptenzorg (GZ)
Lerende organisatie	Op alle niveaus in de organisatie en tussen organisaties	Continu verbeteren gericht op behoefte professional & kennis delen tussen organisaties	In de TZA-Academie maken deelnemers kennis met zorgtechnologie en leren van elkaar	Verzamelen, verrijken en verspreiden van kennis onder deelnemers
Werkwijze	Kansrijke technologieën in klein testen en vervolgens opschalen	Professionals leren verbeteren met fases & formats en ontwikkelen zichzelf	Begeleiding bij bewustwording, acceptatie, adoptie en implementatie in de praktijk	2 fasen: (1) kwartier maken & (2) implementeren via ZonMW implementatiemodel
Onderzoek	Effect meten van de toepassingen en hoe dit wordt gerealiseerd	Resultaten meten is soms ingewikkeld omdat je niet altijd weet wat uitkomsten zullen zijn	E-health waardenmodel van Erasmus Universiteit, Vilans en Tranzo	Toegevoegde waarde van de technologie en de effectiviteit

**Zilveren
Kruis**

**ZORG
KANTOOR**